

Språkhjørnet

Nyord

Nyord er trendy, ja i tiden som aldri før.

Niord med husdyr,
husdyret til høyre.

H.K.H. Kronprins Haakon Magnus skrev seg tro- lig inn i norsk språkhistorie da han 15. september i år åpnet ungdomskonferansen «Respekt». Idet han advarte mot baksnakking, fortsatte Kronprin- sen: «Derfor vil jeg framsnakke om søsteren min». Begivenheten ble kringkastet på riksdekkende fjernsyns nyhetssendinger samme dag. Dermed kunne det norske folk – heriblant *UDpostens* Språkhjørne – sammen, samtidig og for første gang oppleve å høre uttrykket «framsnakke».

Ordet ble sporenstreks plukket opp av og kom- mentert i media. Plutselig var dette blitt ukens snakkis. Tidligst ute var *Aftenpostens* iherdige språkrøtter Per Egil Hegge, som i sin faste spalte i morgendnummeret 16. september (for anledningen under overskriften «Framsnakking») kunne for- telle følgende:

«En språkaktivist i Vesterålen har samlet 100 000 nordmenn på Facebook for å få ordet «framsnakke» inn i norsk – i betydningen rose, altså det motsatte av å baktale eller baksnakke, som betyr å kritisere, gjerne bak ryggen på den som blir rammet.» Men, fortsetter Hegge, – «Bjarne Mørk Eidem, tidligere stortingsrepre- sentant, statsråd og riksrevisor, kommer fra Sørhel- geland, og i hans dialekt blir ordet framsnakke brukt. Men det betyr å uttrykke seg litt for tydelig og litt for tidlig. Hvis en person får høre at han eller hun er altfor framsnakkane, betyr det at ved- kommende buser ut med noe som det hadde vært bedre å tie om».

Så vet vi dét – og er advart i fall vi skulle ønske å kaste oss på framsnakkbølgen.

Og samme Hegge følger opp med en betime- lig formaning:

«Man skal være forsiktig med å si noe om hvordan ord vil utvikle seg, og om de blir tatt inn i språket eller ikke. Men det er neppe gjørlig å gi et ord som baksnakke den motsatte betydningen bare ved å skifte forstavelen, eller prefikset som språkeksperter sier».

Forsiktighet er sikkert fornuftig når det gjelder håndtering av nyord. Sikkert er det også at aktiv satsing på å lansere nyord i språket, kan være en tidkrevende og møysommelig utfordring. For den som ønsker å fordype seg i dette temaet, vil Språkhjørnet spesielt anbefale artikkelen «Fortel- lingen om et ord» i det utmerkede tidsskriftet *Marg*, nr.1-2, juni 2010, s.46-53.

Men nå lever vi i den digitale tidsalder, hvor sosiale medier som Facebook gjør det mulig lyn- raskt å mobilisere bred oppslutning om et fiffig forslag – for eksempel å oppfordre til kollektiv samhandling i det muntlige. Og med kongelig drahjelp kan det raskt skapes en uimotståelig «bandwagon-effekt».

Språkhjørnet er intet prognoseinstitutt, men vil for sin del ikke bli forbauset om framsnakk – slik som i sin tid «ålreite dyr» – er kommet for å bli. Det var forresten i *Drammen* at Kronprinsen frem- førte sitt allerede vidgjetne utsagn. For å parafrase Herman Wildenvey: «Nå er til og med Buskeruds Amt blitt hendelsesrikt».

OGS.